

7/11897 GK-142

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

Sayı : 43252159
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - HSGM
HUKUK VE MEVZUAT DAİRESİ BAŞKANLIĞI
27/01/2020 13:06 - 43252159-610-314

00111158297

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14/06/2019 tarihli ve 43452547-120.07-471872 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Murat BAKAN tarafından verilen “Ülkemizde Lyme hastalığına yönelik bir çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin” 7/11897 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı ektedir.

Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Sağlık Bakanı

Ek : Önerge cevabı (3 Sayfa)

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

İzmir Milletvekili Murat BAKAN tarafından verilen “Ülkemizde Lyme hastalığına yönelik bir çalışma yapıp yapılmadığına” ilişkin 7/11897 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır.

1970’li yıllarda ABD’nin Connecticut eyaletinde Lyme kasabasında gençlerde yaygın şekilde romatizma benzeri bulguların ortaya çıkması ile araştırmaları başlayan ve 1981 yılında Dr. Burgdorferi tarafından “Borrelia burgdorferi” isimli bakterinin tespit edilmesiyle ortaya çıkan Lyme hastalığı, Dünya Sağlık Örgütü’nün özellikle üzerinde durduğu hastalıklardan biri olmuştur.

Vücuda yerleştiği bölgeye göre birçok farklı belirti ile ortaya çıkabileceği anlaşılan ve belirtilerinin birçoğunun diğer hastalıklarla karıştırılması nedeniyle dünyada ‘Büyük Taklitçi’ ismiyle anılmaya başlayan Lyme hastalığı, yapılan araştırmalar sonucunda 350’den fazla hastalığı taklit edebildiği ortaya çıkmıştır.

Kronik Yorgunluk, Huzursuz Bacak Sendromu, Epilepsi, MS, ALS, Lupus, Alzheimer, Parkinson, Romatoid Artrid, Otizm, Hiperaktivite ve Dikkat Dağınıklığı, Kalp hastalıkları, Kalp Krizi, Behçet hastalığı, Alerji, Beyin tümörü, Migren, Tiroid hastalıkları, Kronik baş ağrısı, Fetus ölümü ve düşük, birçok cilt ve kas hastalığı gibi birçok hastalığı taklit ettiği belirtilen Lyme, özellikle son 10 yılda dünyanın birçok ülkesinde yüzlerce bilim insanı tarafından çalışılan bir hastalık haline gelmiştir.

Yapılan taramalarda Lyme’in beklenenden çok daha yaygın olduğunu ortaya çıkmıştır. ABD Salgın Hastalıkları Önleme Merkezi’nin (CDC) Lyme’in üzerinde gitmeye başlamasıyla ABD’de her yıl 300 bin kişinin hastalığa yakalandığı ortaya çıkmıştır. *Tanı konmamış kişilerle birlikte bu rakamın her yıl 4 milyona yakın olduğu tahmin edilmektedir.* ABD’de yıllık yapılan Lyme testi miktarı 3 milyon civarındadır. Sağlık bildirimlerinin daha sıkı olduğu Almanya’da ise her yıl 1 milyon yeni Lyme hastası resmi kayıtlara geçtiği ifade edilmektedir.

İlk kez 1999 yılında hazırlanan ‘Lyme hastalığı ile mücadele’ yasa tasarısından 15 yıl sonra, Lyme’in dünya çapında ‘gizli salgın’ olduğunun anlaşılması ile özellikle Amerika Birleşik Devletleri’nde 2013-2014 yıllarında 6 Eyalette (Connecticut, Delaware, Maryland, Minnesota, New Jersey ve Rhode Island) Lyme yasası kabul edilmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 117 ülkede Lyme hastalığının bulunduğu, içinde Türkiye’nin de bulunduğu 61 ülkede ise bu hastalığın endemik olduğunu açıklamıştır.

Uluslararası bazı akademik çalışmalarda Türkiye’de son yıllarda yapıldığı belirtilen araştırma sonuçlarına göre, kenelerde Lyme bakterisinin %44-95.8 oranlarında bulunduğu, bazı şehirlerde ise 3 kişiden birinin Lyme ile enfekte olduğu ifade edilmiştir. Hatay yöresinde %75, Antalya’da 22.1-%35.9, Denizli’de %18.8, Kayseri’de %10, Samsun’da %14, Trabzon’da %6.6, İzmir’de %7.8 ve Ankara’da %6 olduğu bilgisini veren akademik çalışmalar kapsamında Isparta’da sağlıklı kişilerde yapılan bir çalışmada kene yapışma öyküsü olanlarda %17, olmayanlarda %2 oranında Borrelia burgdorferi antikor pozitifliği bulunmuştur. Bu bağlamda;

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

SORULAR:

- 1) Bakanlığınızın yapmış olduğu Lyme'in Türkiye'deki yaygınlığı ile ilgili istatistiksel bir çalışma var mıdır?
- 2) Bakanlığınız tarafından Lyme hastalarıyla ilgili bir veri tabanı oluşturulmuş mudur? Türkiye'de Lyme teşhisi konulmuş kaç hasta vardır?
- 3) Türkiye'de Lyme'in araştırılması ve tedavisinin geliştirilmesi amacıyla Bakanlığınızın mevcut bir eylem planı var mıdır? Varsa nedir? Yoksa Bakanlığınızın Lyme ile mücadele adına bir hazırlığı var mıdır? Varsa nedir?
- 4) Ülkemizde daha önce Lyme hastalığının sebebiyle hayatını kaybedenlerin sayısı ve istatistiki verileri Bakanlığınızda mevcut mudur? Bu veriler ne doğrultudadır?

CEVAPLAR:

1) Lyme hastalığı (Lyme borreliyozu; LB), *Borrelia burgdorferi*'nin neden olduğu, deri, eklemler, kalp ve santral sinir sistemi gibi çok sayıda sistemi tutan, akut ve kronik evreler (remisyonlar ve alevlenmeler) ile seyreden multisistemik zoonotik bir hastalıktır. *B. burgdorferi* insanlara *Ixodes* türü sert keneler, özellikle de *Ixodes ricinus* türü tarafından bulaştırılmaktadır.

Bakanlığımız mülga Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı tarafından 2006 yılında Samsun'da *B. burgdorferi* seroprevalansı araştırılmış ve söz konusu araştırma 2012 yılında Mikrobiyoloji Bülteninde yayımlanmıştır.

2) Lyme hastalığı ülkemizde Bildirimi Zorunlu Bulaşıcı Hastalıklar içerisinde yer almaktadır. Tespit edilen hastalar ile ilgili bilgiler sağlık kurum ve kuruluşları tarafından belirlenen bildirim akış şemaları ile Bakanlığımıza bildirilmektedir. Bu kapsamda Bakanlığımıza 2018'de 51 Lyme vakası bildirilmiştir.

3) Bakanlığımız tarafından hastalığın taşıdığı önem dikkate alınarak 02/04/2011 tarihli ve 27893 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans ve Kontrol Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile Lyme hastalığı bildirim zorunlu bulaşıcı hastalıklar listesine dâhil edilmiştir.

Bakanlığımız Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Mikrobiyoloji Referans Laboratuvarlarında Lyme hastalığının tanısı ile ilgili gerekli tüm testler yapılmaktadır.

Bir enfeksiyon hastalığı olan Lyme hastalığı, enfeksiyon hastalıkları uzmanı olan her hastanede uygun antibiyotiklerle tedavi edilebilmektedir. Hekimlerimiz bu konuda gerekli bilgi ve beceriyi sahip olarak ihtisaslarını tamamlamaktadırlar.

Bakanlığımız Tarım ve Orman Bakanlığı ile işbirliği içerisinde Tek Sağlık yaklaşımı bakış açısı ile "Türkiye Zoonotik Hastalıklar Milli Komitesi Protokolü"nü hazırlamıştır. Protokol dahilinde Türkiye Zoonotik Hastalıklar Milli Komitesi kurulmuştur. Komitenin işlerliğini arttırmak üzere oluşturulan Zoonotik Hastalıklar Alt Kurulları tarafından Türkiye Zoonotik Hastalıklar Eylem Planı (2019-2023) hazırlanmış olup 17 Haziran 2019 tarihinde tanıtımı yapılmıştır. Söz konusu Eylem Planında Lyme hastalığıyla mücadelede önem arz eden vaka yönetim-tedavi ve laboratuvar tanı algoritmalarının geliştirilmesi, sağlık çalışanlarının ve halkın hastalık ve hastalıktan korunma yollarına yönelik farkındalığının artırılması, vektörle ilgili seçili bölgelerde saha araştırmalarının yapılması başlıklarını içeren eylemler planlanmıştır.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

4) Bakanlığımıza Lyme hastalığı ile ilgili ölüm vakası bildirilmemiştir. Mevcut istatistiki veriler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 1. Lyme vakalarının yıllara göre dağılımı, Türkiye, 2014-2018

Yıllar	Vaka Sayısı	Ölüm Sayısı
2014	21	0
2015	21	0
2016	4	0
2017	38	0
2018	51	0

Göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ederim.